



Політична, пресвітна і господарська часопись.

Виходять ще тижнями в кубету.

Редагує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПРЕДПЛАТА: в Австрії 2 Угорщині 2 річно в мор. чвертьрічно 1.50 мор. Подлякоє часо коштує у Львові 12 зав. за кордоном 18 зав.
За грамадою „Свобода“ коштує на цілий рік: в Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 3 долари.

Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА“, Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 53.

Львів, субота, дня 30 грудня 1916.

Рік XX.

Рідна мова.

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має!

Рідна мова се дар божий, котрим Бог визначив кожному чоловікові місце серед людий на землі, щоби він мав собі рівних і мів з ними та серед них жити і сповняти свій обовязок, який вложила на него природа. Рідна мова се звязь, яка сполучає всіх людий одного народу в одну цілість, а тим дає їм можливість не лиш жити з собою, але й спільними силами та при взаємній помочи осягати се, що чоловік звичайно називає щастем тут на землі. Рідна мова як дар божий і як звязь, що всіх нас сполучає в одну велику родину, в нарід, є нашою найбільшою святостою; хто її стидаєть ся, хто цураєть ся її або таки вирікаєть ся, сей зневажає дар божий і грішить тим против Бога. Того й люди не люблять та називають його відступником, перевертнем, перекинчиком і зрадником власного народу, бо він розриваючи ту звязь, яка сполучає людий разом, розбиває їх і помагає їх нищити. Коли якийсь нарід хоче другий знищити, то не лиш спинає в нім всілякими способами розвій його рідної мови, але ще й стараєть ся поробити в нім як найбільше перекинчиків, поганійших і шкідливіших людий як такі перекинчики хіба вже не може бути на світі, бо те зрадники і кати свого власного народу.

На жаль українському народови ніколи не бракувало і тепер в часі війни не бракує перекинчиків. Як декотрі українські землі завоювала Польща, то вже і в тих і в сусідних землях можли пани, бояри зрадили свій нарід і злакомили ся на ласку Ляхів. За те, що польський король надавав їм герби і шляхецтво, вони стали вживати польської мови, перейшли на латинський обряд і стали Поляками. Тому то ми не маємо нині шляхти і магнатів (графів, князів). За дуками пішли і середно заможні земці, а також міщани, тільки сільський люд не продав за миску сочевиці свого сумління. Те саме повторило ся з Московією: і до неї прилипло багато Українців і стало Москалями. Дперва боже слово, який віщий Тарас Шевченко розбудив нашу совість, заставило нас направляти зраду і гріх наших предків, направляти повалену хату, орати рідну ниву. Тяжка праця доганяти других! Та хоч тяжка, працювати треба.

Особливо велика праця жде нас по війні, яка підтяла наше народне жите. Коли ціле пекло валить ся на наш нарід, коли вороги зі сходу і заходу хотять його знищити, використовуючи проти нас воєнне положене, то треба нам в першій мірі єдності і почутя народної спільности. Своєї мови і віри не треба встидати ся, противно заявляти себе Українцями.

На рідній мові опираєть ся і весь розвиток народу, його духове і матеріальне добро. Для того треба нам тепер всіми силами плекати і розвивати нашу рідну мову і домагаєть ся для неї повних прав. Але передовсім мусимо самі робити все, що лиш можна, щоби забезпечити розвій і права нашої мови. Дятого памятайте собі: 1) Говоріть між собою лиш по українськи (руськи). 2) Говоріть у себе дома і публічно по українськи хочби й в присутности чужих людий і не гадайте, що то чемність супротив гостя наказує нам уживати тої мови, якою він говорить. Так роблять лиш люди неволі. Противно, до чемности належить, щоби гість говорив мовою господаря, хіба, що то якийсь случайно заїхавший чужинець. До гостя коли випадково не знає нашої української мови, говоріть такою, якою умієте, а яку він розуміє; впрочім говоріть до всіх по своему. 3) Купуйте лиш у своїх українських купців і крамарів, давайте роботу лиш своїм українським ремісникам, нехай свої заробляють; а коли вже конче треба би іти до чужих, то до тих, що уміють пошанувати українську мову. 4) Купуйте лиш свої українські книжки, передплачуйте лиш свої українські газети — в першій мірі „Свободу“. 5) Уважайте на чистоту мови і уникайте о скільки можна чужих слів та висловів.

Нове австрійське правительство.

Наслідник графа Штірка д-р Кербер не довго устояв ся зі своїми міністрами при кермі правління. По 42 днях мусів він уступити і зробити місце д-рови Штіцмлерови, котрому однак на вдало ся утворити новий кабінет і дятого і він уступив, не вдіявши нічого. Тоді цар дня 20 грудня с. р. іменував президентом міністрів чеського магната графа Клям-Мартініца, а слідуячого дня на його предложене нових міністрів. Склад нового кабінету є такий: президент міністрів і управитель міністерства рільництва: граф Клям-Мартініц, міністер внутрішних справ: бар. Гандель, міністер судівництва: бар. Шенк, міністер фінансів: д-р Швіцмлер, міністер торговлі: д-р Урбан, міністер залізниць: бар. Форштер, німецький міністер без теки: д-р Бернрайтер, міністер просвіти: д-р Гуссарек, публічних робіт: д-р Трнка, краєвої оборони бар. Георгі і польський міністер для Галичини д-р Бобжинський остали дальше на своїх становищах.

Про задачі, які має виконати нове правительство, появило ся таке урядове пояснене:

Промощене дороги до парламенту буде почесною задачею правительства. Идучи сею дорогою і сповняючи поручене царя з 23. падолиста с. р. в справі зложеня при-

сяги, передвидженої в арт. VIII. в основнім законі з 21. грудня 1867 р. про словнюване правительственной і виконуючої власти, правительство предложить свої внесеня в справі сповнення сього акту.

В ряді найблизших задач правительства знаходить ся заключене договору між обома державами монархії що до їх господарських відносин, як також навязане близших господарських зносин з Німеччиною.

Обі ці звязані з собою справи, як також торговельні договори, які мають бути заключені з иншими державами, будуть в свій час предложені до затверженя парламентом.

Політична і господарська сполука Австрії, злучене сил її народів, полагожене богатих суспільних закладів, яких витіне зросло наслідком війни, розвиток справи народного вихованя в дусі загальної просвіти, морального скріплення підрастаючої молодіжи і горожанських переконань, новий устрій державного господарства, викликаний війною, загоєне ран заданих війною, як також відбудова знищених предметів і ціла безліч біжучих справ ставлять до правительства й державної ради в будучім часі як найбільші вимоги.

Не можна забути про наших хоробрих жовнівів, які бють ся для нашої охорони і до яких з вдячностю рвуть ся серця всіх в Австрії. Дбалість за інвалідів і остали по них родини уважає правительство за святий обовязок.

Відручне письмо помершого Монарха з 4. падолиста с. р. про будуче становище Галичини в державнім звязку буде творити для правительства провідну лінію його діяльности.

Користаючи з даних вступних праць, правительство безпроволочно приступить до сповнення тих задач і сподіваєть ся, що щіпре його в сім горожанський дух, розяснений досвідами війни, та що парламент, памяючи про своє конституційне призначене, подасть свою руку, щоби докінчити ті праці.

Теперішній час вимагає напруженя всіх сил. Гідна подиву жертвенність населеня, яке без перерви несе воєнні тягарі, накладає на правительство подвійний обовязок уважати виживлене своєю першою й безнастанною журую.

Правительство не бажає вже тепер звертати ся до публіки з вичерпуючою програмою, одначе не зволікає з визначенем загального напрямку, який думає вибрати з приміненем справедливости супроти всіх народів держави, бо треба йому зрозуміня і спільної праці всіх тих, кому лежить на серци будучність Австрії.

З сего урядового поясненя довідуємо ся, що новий кабінет має перед собою передовсім задачі: помощене шляху до парламенту, австрійсько-угорську угоду і економічне зближене монархії з Німеччиною.

Згадує також пояснене про будуче становище Галичини в державнім звязку, заяв-

зена, була спізнена і збільшила тільки замішане серед неприятельських військ. Німецькі полки нічним наступом проломалися і приневолити неприятеля пустити ся в дальшу утечу.

Румуни довгий час серед свого відвороту не нищили рідного краю. Навіть залізничні мости лишали вони неушкодженими. Та від коли вони попали ся в повну залежність від Росії, мусять спокійно придивляти ся тому, як козаки під проводом російських та англійських підсудимих палать стирти збіжа, висаджують всі мости і залізничні улаждения, не жаліючи й приватного майна. Холоднокровно палать російські пожарні команди всі двори і села перед відворотом.

Під напором союзних військ генерал Сахаров, якого із східної Галичини відкликано до Добруджі, опорожнив лінію гір між Бабада і Печінеагою та відступив в напрямі полудневого гирла Дунаю. Союзні війська йдуть за ним дальше і сьогодні вони віддалені яких 30 кілометрів від лінії Браїла—Ісмаїл.

На Балкані.

В Македонії Німці і Болгари дальше опирають ся армії противників. Великих битв в останнім тижні там не було.

В Альбанії коло Вальони нічого замінного.

На Італійському фронті.

На с'ім фронті панує вже від довшого часу позиційна війна без ніяких замінних подій.

На заході.

На зах днім фронті оживили ся в останніх днях бої під Верденом. Французські наступи і німецькі протинаступи ідуть тут зі змінною силою і змінним частем. Коли взяти на увагу, що Німці стоять там тепер в обороні (дефензиві), то дрібні пересунення в користь французів не мають ніякого воєного значіння. Тим більше, що по французьких наступках ідуть німецькі протинаступи, які дають Французам посувати ся наперед. Наступи Французів під Верденом є політичною демонстрацією, яка на загальне положення на західнім фронті не може мати ніякого впливу.

Низше подаємо звіти австро-угорського і німецького генерального штабу за час від 19 до 26 грудня с. р. включно.

Київ Лукіянівка, так що відборці товарів не мають найменшої спроможности вчасно довідати ся про привіз їх товарів. Коло товарів на публичних ліцітаціях закупили ся зараз спекулянти всякого рода. Кождий з них старав ся бути покупцем невідобраних товарів. Тому, що більшість посилок складається з предметів поживи, їх недостача в Києві зростає ще більше, а разом з тим і спекуляція на с'ім ґрунті.

В Києві відчуваєть ся также велику недостачу мяса. В останнім часі в київському повіті лютує між рогатою худобою епізотія западення легких. Ся хвороба зявила ся з початку в отарах худоби, куплених міністерством рільництва, а потім перенесла ся й на приватну худобу.

Для перевезення дров у Києві з недостачі коний купили в таврійській губернії 300 верблюдів. Таврійський губернатор спротивив ся вилустити верблюдів з своєї губернії, але після довгої перепалки між членом державної думи Савенком і головним начальником в справах доставки поживи для армії таврійського губернатора примушено видати верблюдів Києву.

„Кієвлянин“ доносить, що потреба в молоці зростає в Києві до страшних розмірів, а купити його в Києві не можна. Отже багато мешканців Києва їдуть кілька стацій геть від Києва й ходять до ближших сіл за молоком. Рахуючи проїзд туди й назад, куплене в селах молоко коштує всеж менше ніж у Києві, а до того ж і ліпшої якості, бо як ствердила остання ревізія, в жадній київській молочарні не було неспаленого молока.

Звіти австро-угорського генерального штабу.

Війна з Росією і Румунією.

(19/12) Група Макензена: У східній Волощині положення загалом не змінило ся. В обох послідніх днях полонено около 1.000 жовнірів і добуто багато підвод.

Фронт архикн. Йосифа: У відтинку Мештіканешті два наступи неприятельської піхоти, виконані по сильнім артилерійським приготуванню, зломали ми нашим оборонним огнем.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Місцями діяльність артилерії скріпила ся.

(20/12) Проти наших становищ у відтинку Мештіканешті Росіяни вчера поновили свої атаки, які відперто, при чім неприятель поніс, як найбільші втрати.

(21/12) Група Макензена: В горах східної Волощини збільшена діяльність артилерії.

Фронт архикн. Йосифа: Також і вчера Росіяни старали ся заволідити тунелем під Мештіканешті, який є точкою опертя для військ. Пять наступів, які супррводжав сильний артилерійський огонь, розбило ся о постійний опір хороброго ц. к. полку жандармерії загального опоччення, якому дуже добре помагала наша артилерія.

Фронт кн. Леопольда Баварського: В області ц. к. військ день пройшов спокійно.

(22/12) Група Макензена: Не стало ся нічого важного.

Фронт архикн. Йосифа: По обох сторонах долини Протуш безуспішні неприятельські операції.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Німецькі війська через два неприятельські становища дійшли до Звижина і вернули з до бичею і бранцями.

(23/12) У відтинку Мештіканешті австро-угорські війська відперли кілька російських наступів.

(24/12) Фронт архикн. Йосифа: На північ від долини Уд ворсжий відділ осів на горбку Мадярош.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Один наш підїзд перейшов через Солотвинську Бистрицю, дійшов через засіки до ворожого переднього становища на полудневий захід від Богородчан, зніс залогу і по знищенню окопів вернув в повнім числі.

В Білій Церкві є сильна недостача цукру. Перед трема місяцями місцева підкомісія васильківської комісії достави засобів поживи завела картки на цукор. В серпні й вересні видавали на них 2 з половиною фунти на особу. В біжучім місяці видали лиш два фунти, а на остатні 11 місяців року призначено лише по одному фунтові цукру на особу.

У звязку з недостачею засобів поживи звернено більшу увагу й на кооперацію (спільництво). Київська повітова земська управа, переводячи підготовчі роботи в області потреб кооперації, має намір zorganizувати двотижневі курси в містечку Бородинці від 29. падолиста до 15. грудня с. р. Завідувати сими кооперативними курсами буде Я. Ліхнякевич.

В Харкові вибухла недостача палива. Особливо тяжко бідує без дров і угля незможне населене окраїн міста. Бідні люди з передмістя облягають повітову земську управу, молячи дати дров і угля, але дістають одну відповідь: нема угля і ми в с'ім невинні. Нам не дають вагонів. Дійсно повітова управа доси не дістала призначених їй у жовтні 10 вагонів на уголь. Дров у земства також нема.

Протягом майже двох місяців гірничі промисловці носили ся з пропозицією утворення „Центроуголя“, центральної організації для продажу камінного угля Донецького району. Недавно в Харкові відбули ся збори ради зїзду гірничих промисловців полудневої Росії. На сих зборах відкинено предложение. Головним аргументом проти наміреного залізничного угольного синдикату було те, що він знищив би менші підприємства. А поки що

(25/12) Фронт Макензена: В кількох відтинках фронту стає боева діяльність живійшою.

Фронт архикн. Йосифа: На деяких місцях відперто російські вивідні сторожі.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Коло Лисця стрілецька сотня 16 покку відкинула в ночі чотири рази сильнішого ворога в рукопашній борбі і завдала йому тяжкі втрати. Також всі дальші проби наступу Росіяни не вдали ся.

(26/12) Фронт Макензена: В великій Волощині бої йдуть далі. Німецькі і австро-угорські війська, поступаючи по обох сторонах залізничі, що веде з Бузею до Браїли, здобули сильні становища коло Філіпешті. Також в області Рімнікул-Сарат зроблено поступи Число Росія, полонених в остатніх днях у Волощині, виносить 5 500.

Фронт архикн. Йосифа: На полудневий захід від Шульти і на полудне від Дорни Ватри російські підїзди даром силували ся приблизити ся до наших становищ В лісних Карпатах більше разів відживала на ново гарматна боротьба.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Не стало ся нічого важного.

Війна з Італією.

(19/12) Нічого нового.

(20/12) Положене не змінило ся.

(21/12). В області ц. к. військ нічого важного.

(22/12) Нічого важного.

(23/12). Нічого важного.

(24/12) На високорівні Красу від часу до часу живіший огонь гарматний. Зрештою без змін.

(25/12) Нічого важного.

(26/12) Не було ніяких особливих подій.

Звіти німецького генерального штабу.

На заході.

(19/12) Фронт князя Леопольда Баварського: На полудне від озера Нароч і на південь від залізничі Тернопіль-Золочів хвилями артилерійська діяльність більшала.

Фронт архикн. Йосифа: На Гутін Томнатику в лісних Карпатах відперто російські стежі, а на шляху до Валепутни наступи одного російського баталіону.

великі й малі підприємства деруть собі спокійно громадянство.

В харківській судовій палаті розбирано справу редактора місцевої часописи „Утро“ (Ранок), обвиненого через паню Мойсеенко за наклеп (очернене) в часописи. „Наклеп“ містив ся нібито в статі Албарцева, де сказано, що власники копальні полудневої Росії, пожертвували один мільон руб. на потреби війни, перекаляли сю суму на громадянство шляхом додаткової платні за кождий вагон угля. Судова палата затвердила увільнене окружного суду.

Рада зїзду гірничих промисловців полудневої Росії в Харкові звернула ся до міністерства кооперації і торгівлі, ствержуючи, що в донецькому районі цілком нема нафти, смавила й одної нафти; недостача також і бензини, а се загрожує цілковитим припиненем робіт у копальнях.

В Катеринославі з недостачі нафти припинили роботу 29 млинів з нафтяними двигунами.

В Харкові викрито велику банду шахраїв, почтових урядників і служачих контрольної палати, що діставали гроші на підроблені перекази. Сума украдених грошей виносить стовісімдесять тисяч рублів. В банді брали участь начальники й помічники начальників почтових стацій і помічники ревізорів контрольної палати. Банда „працювала“ на Харківщині й Курщині. Начальник почтового відділу Федюшин підробив 59 переказів, начальник івнянського почтового відділу Щеглов 42 перекази й урядник Лищенко 23 перекази.

В Харкові в реставраціях, каварнях і театрах відбувають ся лови на мешканців та

Група Макензена: В частинних боротьбах за два останні дні полонено більше як 1.000 Росіян і Румунів і здобуто багато підвод, переважно наладованих поживою. В північній Добруджі неприятель даліше відступив поза два укріплені становища даліше на північ. Наша армія йде вперед і до лішньому Дунаєви.

Македонський фронт: Над Струмою підпринята стеж, які покінчили ся успішно для болгарських і турецьких військ.

(20/12) Фронт кн. Леопольда Баварського: Нічого важного.

Фронт архикн. Йосифа: В горах на східнім березі Золотої Бистриці кілька наступів російських баталіонів остали без успіху.

Група Макензена: Нічого нового.

Македонський фронт: У відскремлених місцях діяльність артилерії була значнійша.

(21/12) Фронт князя Леопольда Баварського: Між Динабургом і озером Нароч хвилями артилерійська боротьба значно більша. Наступи російських відділів на північний схід від Годулішк і на північ від озера Дрисвіти остали без успіху, причім неприятель поніс тяжкі втрати. В луці Стохода, на північ від Оленина, Росіяни даремно старали ся відобрати німецькій красній обороні область, яку перед кількома днями влучили ми до нашого становища.

Фронт архикн. Йосифа: Чотирикратний наступ Росіян під Мештіканешті на східнім березі Золотої Бистриці розбив ся супротив опору австро-угорських баталіонів. Даліше на полудне відперто неприятеля на кількох становищах сторожий.

Група Макензена: У великій Волощині, в низу гір, скріпив ся артилерійський огонь. Армія в Добруджі виперла неприятеля з кількох становищ задних сторожий.

Македонський фронт: Німецькі стрільці вдержали гори на схід від Паралови в луці Черни, за які стільки вело ся боїв, мимо наступів російських військ.

(22/12) Фронт кн. Леопольда Баварського: Вздовж Двини і над Стоходом діяльність російської артилерії тривала довший час. Наступ двох неприятельських сотень на полудневий схід від Риги відперто. На північний Захід від Залізців німецькі війська вионали виправу, вдерли ся до двох передних становищ Росія і до села Звижина, а висадивши у воздух 4 метавки мін, вернули з 34 бранцями і 2 машинними крісами.

Фронт архикн. Йосифа: Нічний наступ неприятеля на Челемер (на північ від долини Тротуш) остав ся без успіху.

Група Макензена: У великій Волощині

арешти: Протягом одного дня поліція арештувала 229 людей, супроти яких мала підозріне, що вони ухиляють ся від вступлення до війська та займають ся спекуляцією.

В Харкові, як доносить „Колокол“, окружний суд розглянув цілий ряд справ про потайні горальні. Власника будинку в Харкові Горелова та його квартиранта Аміворянца, оскаржених за те, що спорудили велику горальню, засуджено на 6 місяців в'язниці, заплатити потрібну вартість патенту та на кару в сумі два тисячі рублів. Матір і сина Муродян присуджено в аналогічній справі на 6 місяців в'язниці та тисячу рублів кари.

До Харкова приїхало дванадцять тисячів Сартів-робітників, які розміщені на різних фабриках для чорних робіт.

„Ми повернули назад у нашу минувшину й трудно навіть сказати, на скільки століть, заявляє „Новое Время“, наводячи замітку „Одесского Листка“, в якій говорить ся: „До Одеси повернув уповноважений міста, який їздив до Бесарабії купувати дрова й оповідає, що населене багатьох міст, а в їх числі й Кишинева, сидить без дров, бо нема де їх купити. Жвавіші наймають, як у старих часах, вози й коня і їдуть самі до ліса, рубають там дрова й привозять до себе до міста“.

В Кишиневі відбули ся в бесарабській губернійській управі ліцитації, на яких продано 11 маєтків горожан воюючих з Росією держав з площею в 20.335 десятин (одна десятина має близько 2 морги землі). Всі маєтки купив селянський банк за чотири мільони двіста дванадцять тисячів вісімсот рублів.

положене не змінило ся. Армія в Добруджі зробила поступи і полонила 900 Росіян.

Македонський фронт: Над Струмою сутички стеж.

(23/12) Фронт кн. Леопольда Баварського: Нічого важного.

Фронт архикн. Йосифа: В лісних Карпатах кілька виправ стеж, з яких приведено бранців і машинні кріси. На полудне від Мештіканешті австро-угорські відділи відобрили Росіянам передне становище, в якого недавно уступили.

Група Макензена: В Добруджі союзні війська добули приступом кілька становищ російських задних сторожий і обсадили Тульчею над долішнім Дунаєм. Число бранців збільшило ся на 1600. Добуто кілька машинних крісів.

Македонський фронт: Над озером Доїран артилерійський огонь. В долині Струми сутички передних сторожий.

(24/12) Фронт кн. Леопольда Баварського: Не було нічо замітнішого.

Фронт архикн. Йосифа: В лісних Карпатах, вкритих снігом, хвилями гарматний огонь більшав у відтинку Людової і Кірлібаби. На північ від долини Уш Росіяни пішли знов до наступу. Їм удало ся зайняти горбок Мадярош.

Фронт Макензена: В наслідок операцій в Добруджі відперто ворога від північно-західного кінця того краю. Північний беріг Дунаю по обох сторонах Тульчеї находять ся в огні наших гармат.

Македонський фронт: Між Вардгаром а озером Доїран сильний англійський огонь був спрямований на становища німецько-болгарські. Баталіони, що атакували нас в вечірних годинах, відперто.

(25/12) Фронт кн. Леопольда Баварського: На полудневий захід від Станиславова австро-угорські сторожі відперли під Лисцем кілька російських наступів.

Фронт архикн. Йосифа: В області Чимброслави наші сторожі на терені перед становищами кілька разів відперли російські відділи. На північ від Семезе в долині Ойтош наш оборонний огонь два рази приневолив Росіян до відвороту.

Фронт Макензена: У Великій Волощині розвинули ся нові борби. Армія в Добруджі здобула Ісачеа і веде наступ на мостовий причілок Мацін.

(26/12) Фронт кн. Леопольда Баварського: Над долішнім Стоходом російська артилерія була рухливіша ніж перед тим. На північний захід від Луцка виправа німецьких відділів принесла 16 полонених.

„Утро Росії“ пише: „Нашим лічним місцям треба се признати, що вони блискучо вдержали сего літа лічно-лихварські іспити. Але першен тво що-до сего треба, розуміть ся, віддати Ялті та Симфорополь, що лежить на дорозі до неї. Під прапором все зростаючої дорожнечі та відсутности предметів поживи ціна яечннць з трох яещь в Ялті осягла вже 5 рублів. У Симфорополі яещь вже цілком нема, щоб не знижувати цін в Ялті. А ціни в Ялті страшні, казкові, неймовірні: сушена кефаль коштує вже 1 р. 40 коп. і все таке инше в сім роді.

Але особливо обурюючо дорого коштує дорога від Симфорополя до Ялти. Ціна автомобіля в 200 рублів за віддалене 6 годин їзди вже признана нормальною, а навіть низькою. Вона сягає і до 4 рублів, за сей кавалок дороги в автомобілі або 75 рублів за місце в ній, але й за сі гроші не можна вже дістати автомобіля. Звичайний віз бере 175 рублів, а від 25—50 руб. від особи“.

Збори робітничих виборщиків у Катеринославі відмовили ся вибирати представників до воєнно-промислових комітетів у присутности поліції. Поліція збори закрила.

Адвокат А. Фрайденберг дістав від міністра народньої освіти дозвіл відкрити в в Кременчуці жидівську мужеську гімназію. Гімназію відкрито в падолисті.

(В. С. в. У.)



ДАРМ ЕВАНГЕЛІЄ

КОЖДИЙ ДІСТАВЕ

хто прише до кінця

СІЧНЯ 1917

цілорічну передплату ва

„СВОБОДУ“

Безплатно цілий рік „Свободу“

буде діставати той, що з'єднає 10 нових передплатників і више за них цілорічну передплату.

Передплата на Свободу в р. 1917 вносить 8 К річно, 4 К піврічно, 2 К чвертьрічно.

Адресувати: „Свобода“

Львів, Ринок ч. 10.



Фронт архикн. Йосифа: На Людовій в лісних Карпатах часоно сильний артилерійський огонь. Над долиною Неагра, на південь від Дорни Ватри, не вдав ся наступ російських підзділів.

Група Макензена: В боях в низині Великої Волошини і на краю гір на полудне від Рімнікул-Сарат полонено в останніх днях 550 Росіян. Випробовані німецькі дивізії з приділеними до них австро-угорськими батальонами здобули вчора приступом завзято боронене село Фліпешті (при залізниці Бузей-Браїла) і припираючи до него по сбох сторонах сильно укріплені становища Росіян.

Македонський фронт: Успшні виправи патруль болгарської піхоти на північний захід від Монастира. В луку Черни гарматний огонь зі змінною силою.

В дорозі до мира.

Президент Сполучених Держав північної Америки Вільзон зателеграфував до всіх держав, ведучих війну, що вважає оправданою річю порушити думку безпосередньої пожиточності вирівнювання поглядів про мирові умовля, яке мусить відбутися перед остаточним договором, в чім готові неутральні держави однаково з воюючими взятю повну і відвічальну співучасть. Мир може є ближший, як припускається. Услівля, при котрих сторони воюючі — як їм се здасть ся — мусять обставати, не є такі неможливі до погодження, як люди того лякають ся. Виміна думок шонайменше промостила би дорогу до наради представників воюючих сторін і наблизилася би надію на тривке помірнене народів.

Президент має надію, що відповідь на його ноту кине нове світло на справи світа. Державний секретар (міністер заграничних справ) Сполучених Держав Лянсінг заявив, що нота Вільзона не була вислана з приводу матеріальних інтересів Америки, тільки тому, що держави ведучі війну з обох сторін чим раз більше втягають у вир подій також права Америки та що положенє стає що раз більше напружене. Наближаємо ся що раз більше до берега воєнної пропасти і тому маємо право довідати ся, чого хотять воюючі держави, щоби ми могли означити своє становище. Опісля Лянсінг заявив, що в політиці неутральности Сполучених Держав не ма ніякої зміни.

Предложеноє Вільзона вручено вже міністерствам заграничних справ у всіх воюючих державах.

До сего кроку Америки прилучила ся і Швайларія і від себе вислала до воюючих сторін заяву, що буде старати ся посередничити в справі розпочатя мирових переговорів. Не виключена річ, що і інші неутральні держави зроблять то само і що вкінці ще перед весною 1917 р. розпочали би ся нові переговори. Як місце з'їзду відпоручників воюючих держав подають столицю Данії Копенгагу, де на разі мала би відбутися і то вже невдовзі приватна нарада тих відпоручників.

Державна опіка над виселенцями.

Ц. к. галицьке намісництво оголошує отсей комунікат:

Ц. к. міністерство внутрішніх справ зарядило виконанє державної опіки над воєнними виселенцями, що перебувають в повітах: Бяла, Живець, Освенцім, Хшанів, Вадовиці, Мислениці, Новий Тарг, Ліманова, Бохня, Бжеско, Новий Санч, Грибів, Тарнів. Домброва, Мелец, Пільзно, Горлиці, Ясло, Коросно, Стрижів, Ропчиці, Кольбушова, Тарнобжег, Ніско, Ряшів, Ланьцут, Переворск, Березів, Сянкі, дальше в повітах: Краків, Величка, Подгуже, о скільки вони не належать до району крпости. Міністерство застергло собі признає причину у виїмкових случаях також виселенцям, які перебувають в подинкох громадах повітів: Доброміль, Ліско, Мостиска, Яворів, Цішанів, Самбір, Старий Самбір, Гародок Ягайлонський.

Під воєнними виселенцями, які мають право до державної опіки, треба розуміти ті особи, перебуваючі у висше наведених повітах, які з воєнної области добровільно

втїкли, або по неволі були виселені, є без засобів до житя, себто не є в можности удержати себе ні членів своєї родини, і походять з повітів зачислених до групи Ц, себто: Бібка, Богородчани, Боршів, Броди, Бережани, Бучач, Чортків, Долина, місто Гародок Ягайлонський, місто Яворів, пов. Гароденка, Гусятин, Калуш, Камінка Струмилова, Коломия, Косів, Мостиска, Надвірна, Печеніжин, Підгайці, Перемишляни, Радехів, Рава руська, Рогатин, Скалат, Святин, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль, Товмач, Теревовля, Залішки, Збараж, Зборів, Золочів, Жовква і Жидачів.

Державна опіка над воєнними виселенцями буде полягати між иншим на виплаті причинку у висоті 1 К 50 с. на особу денно, а о скільки родина, яка веде спільне господарство, має більше як 5 осіб, одержить кожний член родини по 1 К денно.

Воєнний виселенець, прийнятий в державну опіку, з одержаного причинку має покрити кошти мешканя і виживленя.

Староства, в яких буде виконувана державна опіка, одержали вже поручене зладити спис осіб, які мають право побирати державний причинок, та вїзвати ті особи, щоби безпроволочно зголосили ся в старостві в цілі записаня їх в евіденцію. Державний причинок, признаний і асигнований староством, буде виплачуваний податковим урядом що 14 днів з гори, починаючи від дня зголошеня виселенця в старостві.

Виселенцям, які псбирають вже війсковий причинок, або мають інші постійні доходи, буде відтягнена з державного причинку відповідна квота після норм поданих в міністерським рескрипті.

Господарська і ратункова акція і фінансові заповомги.

Коли приглянемо ся ближше поодиноким вказівкам, які ц. к. намісництво Краєва Централя для господарської відбудови Галичини подало всім старостам, то бачимо, що під 1. повинні вони мати вже під рукою відповідні фонди, під 2. мають з тих фондів дазати всім потерпілим від війни беззворотні заповомги в більших або менших квотах аж до висоти 500 кор., зглядно коли того потреби вимагає також і висше 500 кор., однак в т'м случасі лише в порозуміню і за згодою ц. к. намісництва. Вкінці під 3. бачимо, що всі наслідком воєнних подій зруйновані люди, отже й такі, які перед війною мали з чого жити, а тепер ті средства до житя утратили (домівство, живий і мертвий інвентар, поміщенє і знаряди праці, утрата зарібку яко також одїж, домашні знадоби, средства поживи і т. и.), які залагають з оплатою чиншу і т. и. мають вносити поданя о ті беззворотні заповомги до ц. к. намісництва — Краєва Централя для господарської відбудови Галичини, а то на руки свого ц. к. староства, в яких можуть просити о субвенцію не лиш в готівці, а й в відповідних матеріялах.

Як має відбуватися даване помочи в відповідних матеріялах, проте подає висше наведений обіжник ближші обясненя і приміри і так:

Коли в якій околиці є група ремісників приміром кравців або шевців, які в наслідок воєнних подій утратили можність зарібку, бо не мають відповідних варстатових уряджень і не достає їм пр. машин до шитя, в такому случасі треба би в порозуміню з відповідною фаховою організацією закупити для того рода групи интересантів бракуючі машини.

При організованю подібної збірної помочи належить бути в порозуміню з промисловими стоваришеннями, повітовим віділом, кравчим Патронатом для рукоділ і дрібного промислу, репрезентами рільництва, а також існуючими в даній околиці купецькими організаціями. Дальше поручає обіжник не поминати також і ц. к. рейонових команд.

В многих однак случасях можуть самі интересовані піти в такому разі на руку властям, а то сим способом, що замовлять собі на підставі приволоеня староства приміром машини до шитя або предмети домашнього у-

рядженя, предложать до староства лише рахунок до вирівнюаня, не переступаючий на разі 500 кор., після на вступі обіжника покликаних основ.

З нашої сторони звертаємо в сій справі увагу интересованих кругів, що пр. можуть просити о машини до шитя для кравців чи шевців не лишень самі майстри але також і кравчині, оставші самі жени майстрів, робітники сих фхів, швачки і всі ті, яким до удержаня їх житя машини такі є потрібні. Се відросить ся і до других фхів і машин. Також може кожний, хто їх через війну стратив, просити о предмети домашнього урядженя найліпше все письменною дорогою.

Обіжник кінчить ся зазивом до всіх староств, щоби вони для добра зруйнованого воєнними подїями населеня, розвинути як найширшу діяльність і посвятили тому ділови помочи як найбільшу увагу і опіку.

„Бюро фахової і правової поради“ Українського Товариства для поширеня ремесла і прмислу у Львові, ул. Зіморовича ч. 20. II. пов.

Як Америка робить міліони.

Одного ранку засіло в Нью Йорку до сніданя трех людей Гастон, Вілліамс і Вігморс. На другий день себто 10. вересня 1914 оснужали вони вже стоваришенє о закладовім капіталі одної тисячки доларів; в часі року заключили цілий ряд вивозових і привозових торговельних умов вартости 50 міліонів доларів — і заробили 5 міліонів доларів чистого зиску.

В сей то спосіб сі три спільники стали через рік міліонерами, і скорше, чим хто небудь перед ними, добились сего майна. Великанський зріст їх вивозової і привозової фірми є найцікавішою історією американської торговлі.

З бюро, що складало ся всего з одної невеликої комнати на одній з улиць Нью Йорку, що не мало жадного доходу, дійшла ся фірма до величезної організації з найбільшими філіями в Англії, Франції, Росії, полудневій Африці, Китаю, Японії, Португалії, Кубі і Канаді з ріжними агенціями, з величезним локалем, з великим числом конторів корабельної плавби та готових кожної хвилі до відпливу кораблів, з доходами, що вносять більш як міліон доларів, з чого чистий зиск доходить до півтора міліона доларів місячно. — Так то представляєть ся отже величезне діло трех проворних Американців.

Провідником сеї трійці Юрій Гастон уродивсь перед 40 літами, як син дрібного купця в Огіо. Скінчив він права, став доктором прав, але не щоб стати адвокатом, а лиш щоб більше приспособити ся до купецького житя. Найбільш интересував ся він вже від молодю справою всілякого перевозу будь-то при помочи кораблів, будьто при помочи автомобілів, тягарових возів або вагонів. Пізнавши при сїм добре, що цілий секрет великої торговлі полягає в добрім і скорім перевозі, а особливо в доставі товару на час і у властиві руки.

Коли отже вибухла європейська війна, сейчас забрав ся Гастон до діла, бажаючи перевести свої купецькі пляни в жите. Запросив до сего свого пляну теперішних своїх спільників, Вілліяма Вілліяма, 36-літнього, старого вже філіяльника, що мав свою славу проворного чоловіка і Івана Вігморса дуже спосібного чоловіка, що колись перед 10 літами прибув до Нью-Йорку без жадних засобів грошевих з Клевланду, але через той час в'умів вибитись на одного з найважніших горожан, а вкінці став агентом величезних підприємств на сході. Тих двох отже спільників запросив собі Гастон на се памятне сніданє, по яким в протягу 24 годин повстало 1.000 доларове товариство „Гастон, Вілліамс і Вігморс“ яке нині стоїмо на першім місці в Америці. Нині ся фірма „Гастон, Вілліамс і Вігморс“ є найбільшою вивозовою фірмою в Сполучених Державах. Її управителі — се фахові купці. Відкрили вони заграничні ринки для збуту американського товару що найменше на вартість 50 міліонів річно; від початку війни нашли вони отже більш торговельних ринків, як десяти ви-

ших товариств разом а вартісних паперів вислають бодай чи не найбільше, чим яка-небудь инша американська фірма.

Дурна жінка.

(Народне оповідане).

Один мужик мав гарну, але дурну жінку. Раа в його неприсутности прийшов до хати подорожний і просив о ложку страви. Жінка дала йому капусти і нарікала, що капуста недобра. Вона говорила про капусту в городі, а подорожний думав, що вона говорить про страву і сказав: „Треба дати до неї до-силь сала!“ — Як він вийшов, побігла дурна жінка до комори, винесла солонину, дрібно покроїла і обложила нею головки капусти в городі, в тій думці, що телер головки розростуть ся. Але сусідів пец занюхавши солонину, зараз прибіг і став її їсти. Се розлютило дурну жінку, вона вхопила пса, потягла до комори, привявала до чопа від бочки з пивом і стала його немилосерно бити. Пес кидав ся мов скажений, аж вирвав чіп — і не стало пса, шнура і чопа.

Що робити? Дурна жінка побігла за псом і насилила вирвала чіп. Але вернула до комори, все пиво вибігло, а підлога змокрила. Та вона пригадала собі, що є ще мірка пшеничної муки в скрині; взяла отже муку і посипала нею підлогу, щоб її висушити. Як чоловік вернув ся домі, не було вже солонини, пива і муки...

Але иншим разом глупота жінки виратувала його з бід. Іменно лучило ся, що мужик найшов скарб на дідицькім полі. Хоть він приказав жінці мовчати, вона таки все виспала, так що незабаром і дідиця про те дізнав ся. Він закликав мужика і приказав віддати скарб. Мужик відповів, що про який скарб не знає. „Не бреш!“ — сказав дідиця — „твоя жінка сама рознесла се по селу! Приходи завтра опята і приведи свою жінку!“

Мужик відійшов засумований і ломив собі голову як вилізти з бід. Вдома сказав до дурної жінки: „В краю велика війна, се нині прийде неприятель в наші сторони, отже буде найліпше, коли сховаємо ся. Я втечу в ліс, а ти сховай ся в яму за хатою. Як неприятель відійде, приїду тебе забрати“. Дурна жінка влізла в яму, — мужик накрав її корокою шкірою і посипав її ячменем. Тим то з усіх устод збігли ся кури, гуси, качки, щоб їсти ячмінь. Бігали вокруг шкіри і кричали ге-ге-ге, ко ко ко, ква ква ква.

„Ах, що за страшна війна йде на гори“, думала дурна жінка, „як то добре, що я влізла сюда“.

Вечером прийшов мужик і налляв на шкіру літеплої води, як раз там, де було більше дір. Коли вода стікала дурній жінці на голову, вона подумала собі: „Слава Богу, що паде дощ. Вже за богато тої посухи!“

Другого дня прийшов мужик знов, зняв шкіру з ями і випровадив свою жінку. „Вже по війні, моя голубко; ходім до двора; маю там справу“, сказав до жінки.

Ще не богато уйшли дороги, як в якийсь стайні заблевав баран. „Дорогий мужу, хто то так стогне?“ запитала жінка. „Ах, ходім дальше“, відповів мужик, „то чорти бичують нашого дідиця“.

По довшій мандрівці прийшли до двора і станули перед паном. Сей промовив до дурної жінки: „Твій чоловік найшов скарб?“

„А вжеж, ласкавий пане“, відповіла. „Коли найшов?“ спитав пан. „Зараз перед вибухом великої ге ге-ква ква ко-ко війни“ — відповіла жінка!

„Не плети дурниць“, сказав сміючись пан, колиж то була така війна?“

„Тоді, як падав теплий дощ“, сказала жінка.

„Теплий дощ?“ Таж вже шість тижнів не впала на землю ані крапелька“.

„Може ласкавий пан тому не знає про теплий дощ, що його як раз тоді чорти бичували в стайні“, відповіла дурна жінка.

Дідиця попав у злість і вигнав мужика з жінкою з хати. Так задержав мужик найденний скарб.

Представлена до повітових комісії причинкових і жалоби до ц. к. найвисшого трибуналу адміністраційного у Відні в случаю відмови причинка на удержане

и вносить адвокатська канцелярія :

Д-РА СТЕПАНА БАРАНА

у Львові, ринок ч. 10.

НОВИНКИ.

Українське застережене проти відокремлення Галичини і проти міністра для Галичини. Дня 22-го грудня с. р. відбуло ся під проводом віцепрезидента парламенту п. Юліяна Романчука повне засідане українського парламентарного заступництва, в якім взяли участь також українські соймові послы з Галичини. На засіданю обговорено подрбно положене витворене зміною кабінету, почім з огляду на донесеня газет про найбільші завдання нового міністерства, ухвалено одноголосно таку резолюцію: „Українське парламентарне заступництво застерігаєть ся як найрішучійше проти наміреного відокремлення Галичини і обстає при тім, щоби всі питання, які відносять ся до зміни основних державних законів, мають полагоджувати ся тільки на конституційній дорозі, се є через парламент. Дальше застерегло ся українське парламентарне заступництво проти того, щоби під титулом міністра для Галичини покликано до міністерства заступника польських інтересів.“

Із занятої Галичини. До Відня наспіла покищо неперевірена точно чулка, що городські і тернопільські Українці, не підлачіть лиху, почали робити заходи в справі привернення діяльности українських середних шкіл в обох тих містах. Наспіла навіть вістка, що відповідно до нового курсу міністра просвіти графа Ігнатієва українська гімназія в Городені вже й почала правильну науку. Київський жидівський комітет помочи жертвам війни одержав вістку, що чортківським виселенцям дозволено повернути назад до Галичини, але під услівем, щоби вони поселили ся в Снятині. Загалом дозволено вернути 4000 особам. На остатнім засіданю ради київського відділу так званого Татянівського комітету А. К. Ржепецький, який тільки що вернув з Петрограду, подав до відома, що центральний комітет рішив виплатити між иншим на ось такі надзвичайні додатки: 10243 рублів на удержане черновецького відділу комітету, та десять тисячів рублів на поміч населеню Галичини. В звязку з заповідженою виміною дописувача „Нового Времені“ Дмитра Янчевецького засудженого у Відні разом з послами Марковым і Куриловичем на дожиттєнню явницю, за президента міста Львова д-ра Тадея Рutowського обійшла була російські газети вістка, буцім то д-р Рutowський задля обміни виїздить з Криму через Київ в напрямі до Галичини. Тимчасом із звіту „Речи“ про поминки Сенкевича, уладжувани петроградськими Поляками виходить, що д-ра Рutowського тільки що випущено з тюрми так званої „Кресті“.

За українську мову в школах на російській Україні. На предложене групи радних селян уїздний земський збір в Кременчуці польтавської губернії постановив поробити заходи коло заведеня у земських школах української викладової мови.

Запис на українські культурні ціли. Рада товариства імени Тараса Шевченки в Петрограді одержала від виконавця посліваної волі помершого в Олесьі дійсного державного радника М. Шостаківського 6000 рублів в цінних паперах, котру то суму записав Покійник у завіщаню названому товариству. Вартісні папери зложено в касу „Державного Банку“. Фонд сей буде врати ся „фондом імени Шостаківського“, а проценти від него буде повертати ся на означені статутом ціли товариства, себто на запомогане уроченців України, що вчать ся по єврейських школах в Петрограді.

Управа залізниць у занятої Галичині і Буковині. Ціла управа залізниць занятих частий Галичини й Буковини виїхала з Києва до Черновець, де буде мати місце побуту.

Залізниця Шепетівка-Збараж. Покінчено будову нової залізничної лінії Шепетівка-Збараж. Лінію передано тимчасово у заряд управі полуднево західних залізниць в Києві.

В справі українських січових стрільців. Українська Боева Управа при нагоді обговореня теперішнього положеня стрілецької організації та її потреб рішила вислати українським січовим стрільцям привітне письмо, а для загалу суспільности оголосити отсей зазив у справі стрілецтва: Кождий нарід окуплює собі самостійне місце в ряді инших народів тільки боротьбою й жертвами. І український нарід може винести справу свого визволення з забутя тільки чинною боротьбою. Сучасна світова війна дала нам нагоду выступити збройно в імя самостійности українського народа. Утворений в сій ціли волею народа як народна боева одиниця легіон добровольців українських січових стрільців став до боротьби за самостійність України там, де було до сего чину місце: в рядах армій осередних держав. Ріжні перешкоди при отвореню легіону найкрасше говорять про його незмірно велике значенє саме для нас і для нашої народної справи. І чим гірше стаєть ся загалне положенє української справи й українського народа, чим холоднійше відносили ся би до нашої справи инші чинники, чим далі відсувано би здійсненє наших цілей, тим більше зусилля мусимо робити ми, український нарід, аби вдержати на відповідній висоті наші народні сили, отже й нашу боеву готовість! Війна ще не закінчена, ще половина східної Галичини й ціла Буковина в руках Росії. Що нам принесе кінець війни, годі вдавати ся в пророчтва. Але навіть під найтяжшими ударами й серед найбільших розчаровань не можемо дати собі витрутити з рук оружя, який боремо ся за нашу народну справу, не можемо допустити до того, щоби незалежні від нас обставини зіпхнули нас без опору з нашої сторони зі сцени боротьби народів за свою будуччину. Дятого Боева Управа уважає конечним ужити всіх заходів для збільшеня легіону українських січових стрільців, звертаєть ся до української суспільности з зазивом, аби пішли назустріч сим заходам і старали ся о збільшенє сего легіону. Вступати повинні уроджені в 1899 р., котрих мабуть невдовзі і так покличуть під оружє.

За українську мову в школах рос. України. В днях 28. і 29. нового стиля падолиста с. р. відбуло ся чергове засіданє мйрогородського земства, на якім між иншим постановлено просити полтавське губ. зібранє поробити заходи коло заведеня науки в українській мові в народних школах. В резолюції говорить ся: Признаючи, що правильне поставленє шкільної справи являєть ся конечною умовою культурного розвитку населеня, що в місцевостях з українським населенєм школа не осягає свого виховуючого значеня наслідком відчуженя мовою й цілим своїм укладом — конечно: 1) в початкових школах у місцевостях з українським населенєм увести українську мову; 2) наука російської мови як мови загально-державної і високої культури повинна починати ся як обовязуючий предмет починаючи від 3 року науки; 3) наукові середники повинні бути примінені до мови і змісту до умов віснєвого життя. Науку мови, географії, історії України треба конче вставити в програму початкових шкіл; 4) для підготовлення учителів для початкових шкіл в учительських і педагогічних школах і в педагогічній класі жіночих гімназій повинна бути введена наука української мови, літератури, географії й історії краю. В инших знов наукових закладах у місцевостях з українським населенєм повинні бути засновані катедри по українознавству в цілях підготовлення учителів для педагогічних шкіл і курсів.

До Яворівщини і сумежних повітів. Кружок Українського Товариства Педагогічного і дирекція приватної української гімназії в Яворові отвирають з днем 1. лютого 1917 р. при тамошній гімназії приготовную класу (зглядно піврічний приготовляющий курс до І. кл. гімназії), руководячись бажанєм дати сільській молодіжці можливість підго-

Купуйте і замовляйте!
Календарець „РУСАЛКА“
 «Ціна: штука 30 сот. (почт. 35 сот.)»
 10 штук з почт. оплатою К 3.00
 25 „ „ „ „ „ „ „ „ 7.20
 50 „ „ „ „ „ „ „ „ 13.50
 100 „ „ „ „ „ „ „ „ 25.00
 Від 25—100 шт. поручено (рекомендовано).
 Печатається відривний денний
 „ „ календар на 1917 р. „ „
 11—75 Замовлення приймає: 74
А. ОНПІШ, Львів, Кадецька ч. 4.

Купуйте
УКРАЇНСЬКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ
КАЛЕНДАР
 для українських емігрантів новітній і славний
 на звичайний рік
— 1917 —
 який видає „Український Жіночий Кружок“
 в Гвінді, і коштує лише 70 с вже з пересилкою.
 Виключно на попереднім надісланім грошій
 висилається:
 10 примірників 6.50 К
 20 „ „ 13.00 „
 50 „ „ 30.00 „
 100 „ „ 55.00 „
 Замовляти вкладаючи гроші наперед на адресу:
Ольга Бачинська, К. K. Barackenglag, Omišad, N. O.
Найдешевший український календар!
 Около 160 сторін друку, понад 20 ілюстрацій.
 679 9-2

„ДНІСТЕР“
ТОВАРИСТВО ВЗАЙМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
 Львів, ул. Руська ч. 20. (Ринок Діло).
 Телефон ч. 788. — Убого Почт. Штандель
 ч. 25201. — Жироєво конто в Австро-Угор-
 ських Банку,
 приймає до забезпечення від огню буди-
 нини, хатні і господарські, двохквітні-
 сти, меблі, одягу і білизну, озброєн-
 ня і снаряжі і верні, худобу і т. в. и в
 Коштові Українські позички вкладаючи
 зати від огню, щоб на випадок по-
 жари не понести втрати до достаточ-
 наявності то добробут нікого не зради.
 Коштові Українські позички вкладаючи
 асигурованні на тільки на товаристві
 взаємних забезпечень.
„Дністер“
 Нема жадного лишого україн-
 ського товариства асигурованого,
 тільки один
„Дністер“
„Дністер“ рахує задоволення клієнта за
 забезпечення салісних будівель.
„Дністер“ зберігає задоволення клієнта
 власні свої членів.
„Дністер“ однією з капіталів зможеть
 отримати скоро і розвинути, а на випадок
 однією комісії запрошує всіх до
 господарів.
„Дністер“ має відносно гнучкий і швидко
 реакції і бурхливий, як кахують на
 селянські діти.
 Люди асигуровані в „Дністер“ зо-
 жуть дістати повноту у всіх випадках ба-
 вках і в товаристві взаємного кредиту
„Дністер“.
 Власні фонди „Дністера“ знаходяться
 в кінці 1915 року 6,890,073 корон.
 В „Дністрі“ можна забезпечити
 від втрати з власної діяльності вся-
 кого роду, в товаристві кредитної готівки,
 цінні папери і векселі за допомогою спе-
 ціальної премії.
 Адреса „Дністер“:
Товариство взаємних забезпечень
„ДНІСТЕР“ у Львові, Руська 20.
 Адреса для телеграм: „Дністер-Львів“.
 Канцелярія Товариства отворена щодня
 від 8—2 перед пол.

обрі ешеві
КНИЖКИ
 які продаємо ЗА БЕЗЦІН, бо за
 ПОЛОВИНУ ЦІНИ, і то в танім часі,
 коли все всюди у двоє подорожніло
 у нас о
ПОЛОВИНУ ДЕШЕВШЕ,
 повинен кождий передплатник
„Свободи“ скористати з сей **КОРИС-**
НОЇ НАГОДИ і зараз їх закупити.
 А саме:
 Вл. Ст. Реймонт:
МУЖИКИ
 Переклад із польського М. ПАВЛИКА.
 I. часть Оснь, 269 ст., зам. 2.— К тільки 1.— Н.
 II. Зима, 295 „ „ 2.— „ „ 1.—
 III. Весна, 369 „ „ 2.40 „ „ 1.20 „
 IV. Лето, 304 „ „ 2.— „ „ 1.—
 Е. Г. Зелігер:
СИНЯ ФЛОРА
 Світова повість в перекладі д-ра М. Лозимського.
 Часть перша, 301 стор., зам. 3 К, лише 1.50 Н.
 Часть друга, 321 „ „ 3 „ „ 1.50 „
 Леонід Андреа:
Семер повешених
 в перекладі з російської мови д-ра В. Симовича
 91 сторін, замість 1 К, лише 50 с.
 Замовлення висилає ся на таню адресу:
„Діло“, Львів ринок ч. 10.
 Замовлені книжки за попереднім надісланім
 грошій висилаємо того самого дня так як
 проваційно як і за Feilberg-м.
 Хто замовить і пришле гроші на усі книжки, то-
 му почту самі оплатимо — а як поодиноко,
 то на звичайну висилу просимо долучити 20 с.,
 на поручену 50 с.

Феллера побуджаючи апетит, скріпляючи жолу-
 док пігулки румбарбарові з маркою
„Elsa-Pillen“

 се добре
Средство на жолудок
 справляє апетит, улегчує травлені і стілець. Ці-
 ни мирові: 6 коробок оплатно 4 К 40 с. 12 ко-
 робок 8 К 40 сот. Аптека E. V. Feller, Stubica,
 Eisaplatz Nr. 308 (Kroatien). Скоро усмирє боли
 Феллера „Ельза-флюїд“, Пробний тузин.

Кождий
научить ся говорити
по німецьки
 75 з книжки п. з. 1—?
ПІДРУЧНИК
ДО НАУКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ,
 зладив Ю. Рудницький.
 Підручник сей видало Товариство „Просві-
 та“, а обіймає він 240 стор. друку догідного
 формату.
 Один примірник коштує 3 кор. 50 с. брош.,
 а опрavl. в полотні з витисками 6 кор. 50 с.
 На поштову пересилку треба долучити 55 с.
 Висилає ся тільки за готівку.
ЗАМОВЛЕННЯ СЛАТИ НА АДРЕСУ:
Канцелярія Товариства „Просвіта“
 Львів, ринок ч. 10.

РУСЬКА ШАДНИЦЯ
 в Перемишлі, вулиця Коєцька ч. 3.
 Приймає і виплачує шадничі вклади
 щоденно в годинах урядових. Вкладки опро-
 центовує на 4 1/2% починаючи вже від сліду-
 ючого дня по дни зложеня аж до послідного
 дня перед днем відобраня.
ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна
 складати особисто в касі товариства, почто-
 вими переказами, грошовими листами, чеками
 почтової Шадниці, які Дирекція Шадниці на
 жадане безплатно доставляє, і в філіях банку
 австро-угор. на рахунок „Руської Шадниці“.
 Уділяє позичок: а) гіпотечних платних
 піврічними амортизаційними ратами на протяг
 літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на
 льомбард ефектів, й на есконт векселів. Спра-
 ви позичок полагоджують можливо скоро.
 Всяких інформацій і друків уділяє канце-
 лярія „Руської Шадниці“ ул. Коєцька, На-
 родний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в
 годинах урядових від 9—1 год. крім неділі
 і українських свят.
 Після § 14. устава „Руської Шадниці“,
 затвердженого через п. к. міністерство внут-
 рішніх справ вкладки в товаристві „Руська
 Шадниця“ в Перемишлі надають ся до льо-
 кації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів,
 має отже „Руська Шадниця“ пупілярну обез-
 пеку.
 9—? 56

Ширіть „Свободу“ і єднайте
 її нових передплатників!

Половина накладу
Календаря „Просвіти“
на рік 1917
 вже розійшла ся.
 Радимо проте спішити ся із замовленнями,
 бо наклад сего року невеликий.
 Календар представляє ся дуже поважно.
 Продає ся тільки за готівку по ціні 2 К
 50 сот. (для членів, що зложили
 вкладку лише 2 К). На порто
 звичайне треба долучити 30
 76 сот., рекомендоване 55 1—?
 „ „ сотиків. „ „
 В коміс не дає ся; за посліплатою не
 висилає ся.
 Замовлення і гроші слати на адресу:
Канцелярія Товариства „Просвіта“
 Львів, ринок ч. 10,

